

Kylien turvallinen ja toimiva arki

Trygga och aktiva byar

2016-2017

Kylien turvallinen ja toimiva arki

Trygga och aktiva byar

- ▶ Tänä päivänä yhteiskunta muuttuu nopeasti ja varsinkin maaseutualueiden palveluita supistetaan
  - ▶ Muutokset luovat kylien asukkaissa turvattomuuden tunnetta ja epävarmuutta
- ▶ Hankkeella tuodaan tietoa turvallisuutta ja hyvinvointia edistävästä toimintamalleista kyliin
  - ▶ Yhdessä tehdyt suunnitelmat tuovat toimeliaisuutta, yhteishenkeä ja levollisuutta asukkaiden elämään
  - ▶ Turvallisuussuunnitelmilla vaikutetaan näin positiivisesti kylien asukkaiden viihtyvyyteen, terveyteen ja turvallisuuteen

Taustatietoa asukkaiden turvallisuuden tunteesta

► Itä-Uudenmaan turvallisuuskysely

Turvallisuustyöryhmä toteutti arjen turvallisuuden kokemusta tutkivan, kuntien asukkaille suunnatun avoimen kyselyn

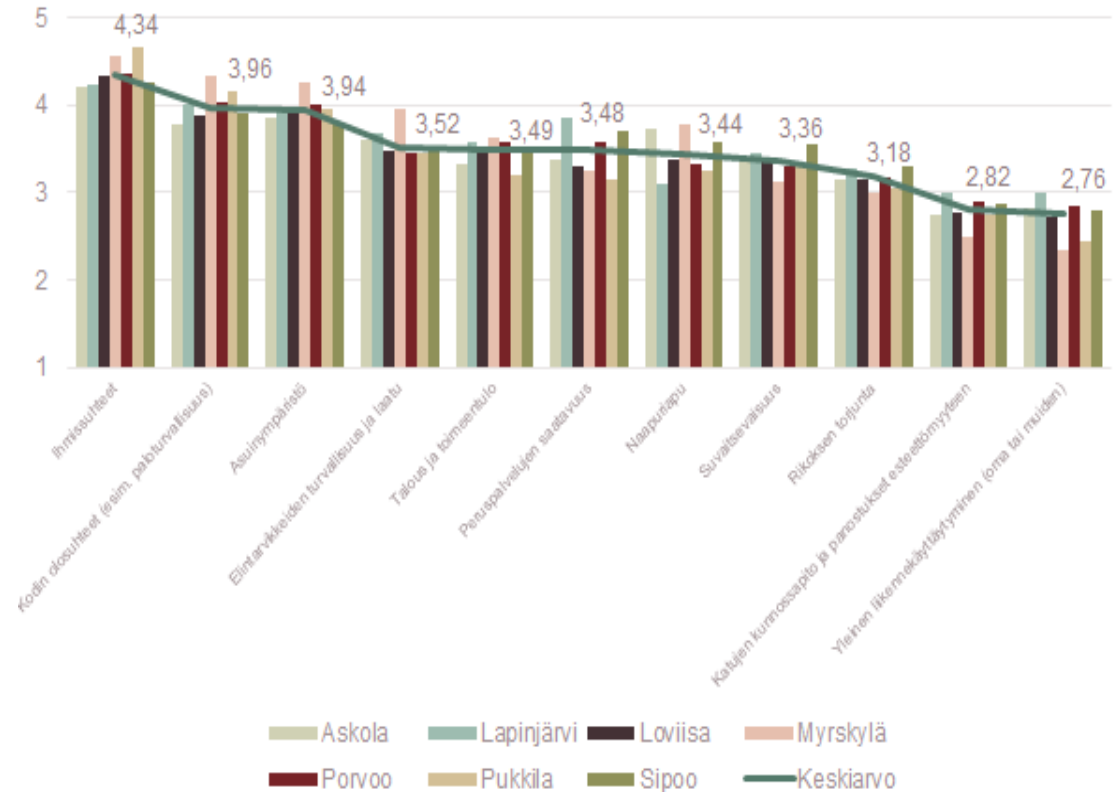
- Toteutettiin maaliskuuta 2014, Seuraava toteutus vuonna 2016
- Vastaajia 522
- Mukana kaikki turvallisuusohjelman kunnat

► Tuloksista ilmenee mm.

- 86 % vastanneista koki olonsa turvalliseksi - 4 % turvattomaksi
- **Turvallisuuden tunnetta eniten heikentävät liikennekäyttäytyminen, talous ja toimeentulo sekä rikollisuus**
- Turvallisuudentunnetta eniten vahvistavat ihmissuhteet, kodin olosuhteet sekä asuinympäristö
- **58 % vastaajista koki voivansa vaikuttaa omaan turvallisuuden tunteeseen - 12 % koki, ettei itse voi vaikuttaa**
- Eniten vaikutusmahdollisuuksia koetaan olevan kodin olosuhteisiin, ihmissuhteisiin sekä tiedon hankkimiseen

Turvallisuuden tunnetta vahvistavat seikat

5 = vahvistaa paljon ... 1 = ei vahvista lainkaan

Muita tutkimuksia ja julkaisuja

- ▶ Sisäministeriö
  - ▶ esim. Turvalliset ja elinvoimaiset kylät -opas ja muita julkaisuja
  - ▶ <http://www.intermin.fi/etusivu>
- ▶ Kansalaisturvallisuuden tila 2015 tutkimus
  - ▶ perhe ja läheiset, oma asunto/koti, terveys/työ/ystävät luovat turvallisuuden tunnetta
  - ▶ <http://www.spek.fi/loader.aspx?id=86124cc8-7d5f-4d12-baba-cd8cf2fbc50e>
- ▶ SITRA Megatrendit 2016
  - ▶ <http://www.sitra.fi/julkaisu/2016/megatrendit-2016>

Kylien turvallinen ja toimiva arki

Trygga och aktiva byar

▶ Hankkeen toteutusaika

- ▶ 2016-2017

▶ Hankkeen talousarvio

- ▶ kokonaiskustannukset 131 340€
- hankerahoitus 80% (Leader tuki =kunta 20%, EU 42%, valtio 38%)
- omarahoitus 20% (avustukset ja talkootyö, julkiset rahoituslähteet)

Kylien turvallinen ja toimiva arki

Trygga och aktiva byar

- ▶ Hyvinvointi lisääntyy yhdessä tekemällä ja vastuun jakamisella
  - ▶ kylien olosuhteiden kartoittaminen ennaltaehkäisee mahdollisesti onnettomuuksia, lisäksi muuttuvia tilanteita voidaan ennakoida ja näin myös reagoida tilanteisiin nopeasti.
- ▶ Kyläsuunnitelmat ja niihin liitettävät turvallisuussuunnitelmat tukevat kuntien tavoitteita
  - ▶ tarkoituksena on kuntien toimintojen jatkuvuuden turvaaminen sekä turvallinen elinympäristö ja sen ylläpito
  - ▶ turvallisuussuunnitelmat linkittävät turvallisuustyön myös kunnan varautumiseen ja valmiussuunnitteluun.

Itäisen Uudenmaan turvallisuusohjelma 2015-2017

- ▶ Etenkin maaseudulla ja haja-asutusalueilla asukkaiden osallistumisen merkitys kasvaa, kun välimatkat ovat pidempiä ja palvelut keskittyneitä kaupunki-alueille. Asukkaiden turvallisuutta ja asuinalueiden viihtyisyyttä voidaan parantaa naapuriavulla sekä **kannustamalla asukas- ja kyläyhdistyksiä ja muita alueellisia yhteisöjä tekemään oman kylän tai asuinalueen turvallisuussuunnitelma**. Nämä turvallisuussuunnitelmat tulee kytkeä osaksi kuntien turvallisuussuunnitelmia ja kunnat tulee kytkeä mukaan suunnitelmien toteuttamiseen.
- ▶ Asiallinen tieto lisää **asukkaiden ja viranomaisten välistä vuorovaikutusta** ja viranomaistoimien vaikuttavuutta, kun turvallisuutta parantavat toimet kohdentuvat oikein.

Kylien turvallinen ja toimiva arki

Trygga och aktiva byar

- ▶ Hankkeella toteutetaan myös alueen kylätoiminnan Paikallistoimintaohjelma 2014-2020
  - ▶ yhtenä painopisteenä ovat kylissä asumisen edellytykset
  - ▶ painopisteen tavoitteena on **turvallisuuden ja hyvinvoinnin lisääminen** kylissä ja toimenpiteisiin kuuluu liittää turvallisuussuunnitelmat osaksi kyläsuunnitelmia sekä toimivan naapuriavun kehittäminen
- ▶ Samalla toteutuu myös Paikallisen kehittämisen valtakunnallinen ohjelma 2014-2020 (Suomen Kylätoiminta ry)
  - ▶ yhtenä paikallisen kehittämisen toimenpiteenä on turvallisuuden edistäminen mm. **sisällyttämällä turvallisuusasiat kyläsuunnitelmiin ja yhteisöllisyyden vahvistaminen**

Hankkeen tavoitteet

- ▶ Alueella yhteensä 30 turvallisuussuunnitelmaa
  - ▶ kylät päivittävät myös olemassa olevia kyläsuunnitelmia ja laativat tarvittaessa uusia
- ▶ SILMU-kylät kyläportaaliin kyläturvallisuussivu
  - ▶ kylien omille kotisivuille turvallisuuskortin
- ▶ Kylät nimeävät omat turvallisuuden yhdyshenkilöt
  - ▶ tehtävänä tiedottaa esim. koulutuksista ja turvallisuustyön etenemisestä sekä toimia yhteyshenkilöinä omaan kuntaan

Hankkeen tavoitteet

- ▶ Kyläoppaita kyläturvallisuudesta ja muuta materiaalia
  - ▶ suomeksi ja ruotsiksi
- ▶ Tiivis yhteydenpito kuntiin ja kyliin
  - ▶ jokainen hankkeessa mukana oleva kylä raportoi säännöllisesti
- ▶ Kyläasiamies käy koulutus- ja kyläiltojen lisäksi neuvomassa suunnitelmien ja turvallisuuskorttien teossa paikan päällä kylissä

Hankkeen toimenpiteet

- ▶ SILMU-kylät sekä kylä- tai muu yhdistys kutsuu yhdessä kaupungin/kunnan kanssa kaikki kylien toimijat mukaan tekemään asukaslähtöisen turvallisuussuunnitelman
- ▶ Kylän turvallisuudesta tehdään kartoitus esim. turvallisuuskävelyillä ja kyselyillä
- ▶ Kylä laatii turvallisuussuunnitelman josta käy ilmi toimenpiteet, tekijät ja aikataulu
  - ▶ tavoitteena on yksinkertainen ja helposti päivitettävä suunnitelma (Turvallisuuden vuosikello)
  - ▶ suunnitelmat voi myös laatia kaikille kylille yhteisissä työpajoissa
  - ▶ kunnan virkamiehet, poliisi ja pelastuslaitos kommentoivat suunnitelmia ennen niiden valmistumista

Hankkeen toimenpiteet

- ▶ Suunnitelmaluonnoksia esitellään lisäksi kyläkohtaisissa illoissa
- ▶ Kaikille kylien asukkaille järjestetään tarpeen mukaan turvallisuus- ja hyvinvointikoulutusta
  - ▶ yhteistyössä SPR:n, VPK:n, Vapepan (Vapaaehtoinen pelastuspalvelu), SPEK:n (Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö), pelastustoimen ja muiden toimijoiden kanssa
  - ▶ Meidän turvallinen kylä -koulutuksissa annetaan esim. alkusammutuskoulutusta (AS1), hätäensiapukoulutusta, tietoa varautumisesta ja tietoturvasta
  - ▶ päivän aikana voi olla luentoja esim. hyvinvoinnista tai naapuriavun järjestämisestä.

Hankkeen toimenpiteet

- ▶ Nimetään kylälle oma turvallisuuden yhdyshenkilö
  - ▶ tiedottaa esim. koulutuksista ja turvallisuustyön etenemisestä
  - ▶ toimii jatkossa yhteyshenkilönä kuntaan
  - ▶ huolehtii turvallisuussuunnitelman päivittämisestä ja toteuttamisesta yhdessä kyläläisten kanssa
- ▶ SILMU-kylät kyläportaaliin tehdään kyläturvallisuudesta tiedottava sivu sekä kylien sivuille turvallisuuskortit
  - ▶ kylien kotisivujen ylläpitäjille/turvallisuuden yhdyshenkilöille järjestetään koulutusta turvallisuuskorttien teossa ja päivittämisessä sekä tiedottamisessa

Asukaslähtöinen turvallisuussuunnitelma

- Asukkaiden laatima kirjallinen dokumentti
  - mitkä asiat voivat uhata turvallisuutta kylässä
  - mitä näille asioille pitäisi tehdä, jotta turvallisuus paranisi

Miksi asukaslähtöinen?

- Asukkaat ovat alueensa parhaita asiantuntijoita.
- Suunnitelman tekeminen parantaa kylän imagoa ja lisää yhteisöllisyyttä.

Esimerkkejä sisällöstä

- Tie- ja liikenneturvallisuus, liikkuminen
- Luonnononnettomuudet ja luonnonolot
- Tulipaloihin varautuminen ja niiden ennaltaehkäisy
- Ilkivalta ja häiriökäyttäytyminen, omaisuusrikokset
- Kylätalon/yhteisten kokoontumispaikkojen turvallisuus

Turvallisuussunnitelman toteuttaminen

- *Yhdeksän askelta (voi myös käyttää Tulevaisuusverstaas - menetelmää)*
  - yhteys kuntaan ja pelastuslaitokseen
  - kyläläisten työryhmä
  - kylän toiminnalliset rajat kartalla
  - riskianalyysi

Turvallisuussuunnitelman toteuttaminen

- riskit ryhmiin ja järjestykseen
  - tulokset taulukkoon
  - keskustelutilaisuus (mukana kunta, pelastuslaitos ym.)
  - suunnitelman viimeistely ja tiedoksi kuntaan ja asukkaille
  - suunnitelman päivitys

Kylien turvallinen ja toimiva arki

Trygga och aktiva byar

- ▶ Kylien turvallisuussuunnitelmat kytetään osaksi kuntien turvallisuussuunnitelmia
  - ▶ asukaslähtöiset turvallisuussuunnitelmat tukevat siis myös kuntien turvallisuusohjelmia ja ovat työkalu kuntien päättäjille.

Vastuut

► Kylät

- Halu toteuttaa turvallisuussuunnitelmaa, tekijät ja vastuutaho

► Kunnat

- Halu yhteistyöhön, tilat, materiaalia, asiantuntijat
- Ottaa kylien turvallisuussuunnitelmat huomioon omassa suunnittelussaan

► Kyläasiamies

- Toimii yhteyshenkilönä, materiaalia ja asiantuntijoita, ”henkinen tuki”, koulutusten ja tapahtumien koordinaattori ja vetäjä, tiedottaja

Yhteenveto

- ▶ Hankeen toteutusaika 2016-2017
- ▶ Hankkeeseen mukaan kyliä tai kyläkokonaisuuksia sekä ihmisiä, joita kiinnosta oman lähiympäristön ja kanssaihmisten arjen turvallisuus
- ▶ Turvallisuussuunnitelmat tehdään kylissä kyläläisille yhteistyössä kuntien kanssa
- ▶ Hyvinvointi lisääntyy yhdessä tekemällä ja vastuun jakamisella
- ▶ www.itukylat.fi ja www.facebook.com/silmukylat

Kylien turvallinen ja toimiva arki

SILMU-kylät / SILMU-byar

Li-Marie Santala, kyläasiamies

040 158 8038

li-marie.santala@silmu.info

www.itukylat.fi

